

Asia: VN/9952/2024

Hallituksen esitys eduskunnalle sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuutta viranomaistoiminnassa koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Huomiot muutosehdotuksista

-

Huomiot tiedoksiantoa koskevista ehdotuksista (18-19 b §:t)

-

Huomiot sähköisen asiakirjan saapumista määräajassa koskevasta ehdotuksesta (11 §)

-

Muut huomiot

-

Huomiot soveltamisalan muuttamista koskevasta ehdotuksesta esitutinnan ja poliisitutinnan osalta

-

Huomiot oikeudenkäymiskaaren (erit. OK 11:3) ja oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain prosessiosoite- ja tiedoksiantosäätelyä koskevista ehdotuksista

-

Muut huomiot koskien oikeudenkäymiskaarta ja oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettua lakia

-

Huomiot oikeudenkäyntimaksun porrastusta koskevasta ehdotuksesta hallinto- ja erityistuomioistuinten osalta

-

Esityksessä on arvioitu ehdotettavien muutosten perus- ja ihmisoikeusvaikutuksia, yritysvaikutuksia ja viranomaisvaikutuksia. Onko esityksessä otettu huomioon tältä osin keskeisimmät vaikutukset? Arvioitko muutoksilla olevan sellaisia vaikutuksia, joita esitysluonnoksessa ei ole tunnistettu?

-

Muut huomiot

Kuuloliitto kiittää valtiovarainministeriötä lausuntopyynnöstä. Kuuloliitto on kuulovammaisia suomalaisia edustava kansalaisjärjestö. Noin 800 000 suomalaisessa on jonkinasteinen kuulonalenema ja heistä suurin osa on ikääntyneitä. Ikääntyneillä kuulovammaisilla voi olla myös muita toimintakyvyn rajoitteita.

Kuuloliitto pitää uudistusta sinänsä kannatettavana ja vahvistaa esityksen toteutuksen siitä, että osalla kuulovammaisista on jopa keskivertoa paremmat digitaaliset valmiudet ja halu käyttää mieluummin digitaalisia palveluja. Uudistus tulee kuitenkin toteuttaa ne ihmiset edellä, jotka ovat asian suhteen haavoittuvassa asemassa. Heihin on kiinnitettävä erityistä huomiota esimerkiksi tiedotuksessa.

Yksi kysymys on se, kuinka ne ihmiset, jotka eivät voi käyttää Suomi.fi-viestejä, saavat ylipäättään riittävät tiedot ja mahdollisuuden vaihtaa takaisin kirjepostiin. Miten viranomaiset aikovat varmistaa, että jokainen suomalainen tosiasiaa saa tämän tiedon ja riittävän osaamisen, laitteen ja tuen kieltäytyä sähköisestä viranomaistaviehestä?

Kuuloliitto ei pidä kannatettavana Suomi.fi-tilin uudelleenaktivointia koskevaa kuuden kuukauden aikamäärettä. Kirjeposti tulisi voida valita käyttöön toistaiseksi voimassa olevasti. Esimerkiksi kirjepostin valitseva ikääntynyt tuskin muuttaa asian suhteen enää mieltään, eikä häntä sellaisella ole mitään syytä rasittaa, vaikka hän välillä käyttäisi Suomi.fi-tunnistautumista johonkin viranomaisen sähköiseen palveluun kirjautuakseen.

Järjestöt ovat merkittävä kumppani juuri tämänkaltaisten uudistusten viestimisessä eri väestöryhmille. Monet sote-järjestöistä, kuten Kuuloliitto, tarjoavat myös konkreettista digitukea kohderyhmilleen. Hallituksen sosiaali- ja terveysalan järjestöihin kohdistamat leikkaukset kuitenkin haastavat oleellisella tavalla mahdollisuuksia toteuttaa tätä työtä jatkossa.

Esityksessä todetaan, ettei digitukeen tämän uudistuksen myötä aiota suunnata lisää resursseja, vaan konkreettinen digituki olisi olemassa olevien, isolta osin vapaaehtoisten, tukimahdollisuuksien varassa. Kuuloliitto pitää tätä aivan käsittämättömänä, kun on selvää, että esitys tulee lisäämään digituen tarvetta eikä nykyinen digituki ole yhdenvertaisesti kaikkien saatavilla, kuten esityksessäkin todetaan.

On loppujen lopuksi viranomaisen vastuulla huolehtia sähköisen asioinnin ja digitaalisten palvelujen ja laitteiden käytön riittävästä tuesta jokaiselle sitä tarvitsevalle. Tämä tuki puolestaan ei voi olla pelkästään digitaalista, vaan tukea tulee tarjota myös kasvokkain. Järjestöt voivat olla tässä merkittävä kumppani, mutta se edellyttää järjestöjen toimintaedellytysten turvaamista.

Horto-Lönnqvist Anniina
Kuuloliitto ry